

**UCHWAŁA NR/24
RADY MIEJSKIEJ W ŚWIECIU**

z dnia.....2024 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w gminie Świecie na lata 2025-2027

Na podstawie art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024 r. poz. 177, 742, 743, 858 i 1572), w związku z art. 7 ust. 1 pkt. 6a ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 i 1572) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjąć Gminny Program Wspierania Rodziny w gminie Świecie na lata 2025-2027 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Świecia.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**Przewodniczący Rady
Miejskiej**

Jerzy Wójcik

UZASADNIENIE:

Ustawa o samorządzie gminnym wskazuje, że jednym z zadań własnych gminy jest zaspokojenie zbiorowych potrzeb wspólnoty, a w szczególności zadań obejmujących sprawy w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Zgodnie z art. 176 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny. Zgodnie z art. 179 ust. 2 ustawy rada gminy biorąc pod uwagę potrzeby związane z realizacją zadania z zakresu wspierania rodziny uchwala gminne programy wspierania.

W celu zapewnienia płynnej polityki społecznej realizowanej na rzecz rodzin zamieszkujących na terenie gminy Świecie prezentowany Gminny Program Wspierania Rodziny w gminie Świecie na lata 2025 – 2027 jest kontynuacją działań prowadzonych w latach 2022-2024. Cele oraz planowane działania w niniejszym programie są spójne z obowiązującą strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych gminy Świecie na lata 2016-2026, a ich założeniem jest wsparcie rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej przy współpracy samorządu, organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów realizujących zadania na rzecz wspierania rodzin.

W związku z powyższym podjęcie Uchwały jest zasadne.

Załącznik do Uchwały nr.../24
Rady Miejskiej w Świeciu
z dnia

**Gminny Program Wspierania Rodziny
w Gminie Świecie
na lata 2025-2027**

Spis treści

Wstęp.....	- 4 -
1. Monitoring i ewaluacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny	- 5 -
2. Wspieranie rodziny jako zadanie Gminy.....	- 6 -
2.1. Rodzina – podstawowa jednostka socjalizacji	- 6 -
2.2. Formy wspierania rodziny z poziomu Gminy.....	- 8 -
2.2.1. Asystent rodziny	- 9 -
2.2.2. Rodzina wspierająca	- 11 -
3. Wspieranie rodziny jako zadanie powiatu	- 12 -
3.1. Rodzinna piecza zastępcza.....	- 14 -
3.2. Instytucjonalna piecza zastępcza.....	- 15 -
4. Diagnoza społeczna Gminy Świecie w zakresie wspierania rodziny	- 17 -
4.1. Pomoc społeczna	- 17 -
4.2. Przeciwdziałanie przemocy domowej	- 21 -
5. Adresaci Programu	- 23 -
6. Realizatorzy Programu.....	- 23 -
7. Cel główny i cele szczegółowe Programu	- 24 -
8. Przewidywane efekty realizacji Programu	- 27 -
9. Źródła finansowania	- 27 -
10. Spis tabel	- 28 -

Wstęp

Zadaniem administracji publicznej w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej jest opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Podstawowym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Świecie na lata 2025-2027 jest stworzenie spójnego systemu wspierania rodziny jako podstawowej komórki socjalizacji w pełnieniu funkcji opiekuńczo- wychowawczej. Program koncentruje się na szerokim wsparciu rodzin w przywróceniu zdolności do pełnienia wyżej wymienionych funkcji oraz zapewnieniu pomocy w opiece i wychowaniu dzieci.

Niniejszy Program jest kontynuacją programu Wspierania Rodziny w Gminie Świecie na lata 2022-2024, a jego realizatorem jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Świeciu.

Zadanie realizowane w ramach niniejszego programu obejmują nie tylko działania skierowane na dzieci, ale przede wszystkim na rodzinę, także w sytuacjach umieszczenia dzieci poza rodziną biologiczną, tak aby docelowo dziecko mogło wrócić do swojej rodziny biologicznej.

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Świecie wdraża działania oparte na podstawie następujących aktów prawnych:

1. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 177 z późn. zm.).
2. Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem" (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1923 z późn. zm.).
3. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1283 z późn. zm.).
4. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1673).
5. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 z późn. zm.).
6. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1939 z późn. zm.).
7. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2809 z późn. zm.).

1. Monitoring i ewaluacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny

Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2022-2024 wskazała na konieczność kontynuowania działań skierowanych do rodzin znajdujących się w sytuacji kryzysowej oraz dotkniętych przemocą domową.

W oparciu o prowadzoną ewaluację programu oraz informacje zwrotne od specjalistów prowadzących bezpośrednią pracę z rodziną ustalono, że dotychczas prowadzone działania przyczyniły się do poprawy funkcjonowania rodzin zagrożonych marginalizacją. Dotychczas prowadzone działania cieszyły się bardzo dużym zainteresowaniem ze strony dzieci i młodzieży oraz pozwoliły im na poszerzanie horyzontów, obcowanie z kulturą i sztuką, a co za tym idzie ukazały wartości, za którymi warto podążać. Dzięki udziałowi w programie dzieci i młodzież otrzymały możliwość pocucia się częścią społeczności lokalnej mającej istotny wpływ na kreowanie otaczającej rzeczywistości a także uzyskania świadomości na temat pełnienia ról społecznych. Rodzice zwiększyli wiedzę na temat potrzeb emocjonalnych i fizycznych własnych dzieci i pełnienia w sposób prawidłowy roli opiekuńczo-wychowawczej.

Ponadto ludzie młodzi mieli możliwość integrowania się z osobami w podeszłym wieku, czerpiąc od nich wiedzę na temat ważnych wydarzeń historycznych, a także pozytywne wzorce oraz wartości. Dzięki realizacji założonych w programie celów oraz prowadzonym działaniom Ośrodek Pomocy Społecznej pozyskał wielu nowych partnerów, współorganizatorów, sponsorów nie tylko w sektorze prywatnym, ale także w sektorze organizacji społecznych. Dzięki owocom tej współpracy społeczność lokalna dostrzegła znaczenie pracy specjalistów w pracy z rodziną, której celem jest propagowanie pozytywnych wzorców oraz umacnianie roli rodziny wielopokoleniowej w budowaniu prawidłowo funkcjonującego społeczeństwa. Spotkania, konkursy, prelekcje, eventy zwiększyły wiedzę w środowisku w na temat roli pracownika socjalnego, asystenta rodziny, asystenta osoby niepełnosprawnej jaki i samych działań profilaktycznych.

2. Wspieranie rodziny jako zadanie Gminy

2.1. Rodzina – podstawowa jednostka socjalizacji

Socjalizacja jest procesem nabywania przez jednostkę systemu wartości, norm i wzorców zachowań w toku całego życia człowieka. Najbardziej intensywny proces socjalizacji odbywa się w okresie dziecięcym, kiedy dziecko rozwijając się uczy się przez naśladowanie. Doświadczenia z najmłodszych lat zostawiają głębokie ślady w osobowości i kształtują jej podstawowe struktury. Nadmienić należy, że sam proces wychowania składa się niejako z dwóch elementów tj. świadomego oddziaływania rodzica na dziecko w celu uzyskania założonych rezultatów oraz działania niezamierzonego, wywodzącego ze sposobu funkcjonowania rodzica, jego upodobań, usposobienia, systemu wartości, sposobów reagowania na konkretne sytuacje czy konkretne wydarzenia życia codziennego. Każdy sposób wychowania niesie ze sobą wiele zagrożeń i wiele możliwości, istotnym jest tutaj znalezienie pewnej równowagi tak, aby wzmocnić pozytywne cechy charakteru czy osobowości dziecka niwelując przy tym jednocześnie negatywne oddziaływania środowiska zewnętrznego na rozwój młodego człowieka. Anna Brzezińska przytacza psychologiczne konsekwencje różnych sposobów wychowywania dziecka. Mianowicie wskazuje, że np. nadmiernie surowe wychowanie dziecka, stawianie mu zbyt wysokich wymagań i brak satysfakcji z osiągniętych wyników może prowadzić do zaburzeń w sferze samoakceptacji dziecka oraz zaburzenia jego poczucia wartości¹.

Istotnym jest to, że to właśnie rodzina ma znaczny wpływ na rozwój charakteru jednostki, jej osobowości i warunkuje jej późniejsze zachowanie; miłość, życzliwość, spokój w rodzinie dają poczucie bezpieczeństwa. Natomiast napięcia, konflikty są przyczyną generowania dodatkowego napięcia i stresu w świadomości dziecka, a co za tym idzie mogą warunkować w przyszłości powstawania stanów lękowych bądź depresyjnych. Wielokrotnie w literaturze przedmiotowej podkreśla się znaczenie stabilnej atmosfery w środowisku rodzinnym oraz istoty stałego harmonogramu dnia w życiu dziecka z jasnym podziałem obowiązków, co dodatkowo sprzyja tworzeniu pozytywnych relacji między domownikami

Badania H. Cudak dowodzą, że aż w 93% współczesnych rodzin zaburzona jest atmosfera życia domowego. Za główne przyczyny konfliktów wskazywano braki finansowe, alkoholizm jednego bądź obojga rodziców, trudności wychowawcze z dziećmi. Jak ukazały badania, rodzina staje się dysfunkcyjną, gdy nie wypełnia należycie swoich funkcji lub w

¹ Brzezińska A. (2000) Społeczna psychologia rozwojowa. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar.

jakimś stopniu realizacja tych funkcji jest ograniczona. Każde zaburzenie w rodzinie wpływa przede wszystkim na jej członków, gdyż blokowane są określone potrzeby, które nie mogą być w pełni zaspokojone. Długotrwały niedosyt potrzeb może zostawiać ślad na całe życie w psychice dziecka, a potem już człowieka dorosłego. Na każdym kroku obserwuje się skutki ich niezaspokajania. Przejawia się to przede wszystkim w takich przeżyciach i zachowaniu jednostki jak np. lęk, samotność, cierpienie, antyspołeczne wypaczenie osobowości, sztywny upór, rezygnacja, apatia, wyparcie ze świadomości, regresja, alkoholizm, agresja, izolacja, poczucie wyobcowania, utrata sensu życia czy choroby. J.Rostowski wskazuje, że skutki zaburzeń funkcji wychowawczych w rodzinie prowadzą do osamotnienia, nieprawidłowego przebiegu procesu socjalizacji, w szczególności w dzieciństwie i młodości. Sytuacja taka przyczynia się do deficytów w kontekście kompetencji społecznych oraz strategii wchodzenia w relacje interpersonalne. Brak prawidłowej socjalizacji może prowadzić do występowania lęku przed odrzuceniem, nierozumieniem lub do niskiej samooceny w relacjach interpersonalnych. Należy zauważyć, że w przypadku zaistnienia braków w procesie wychowawczym, osamotnienie może przybrać formę stałą a winę za to ponoszą w znacznym stopniu osoby dorosłe podejmujące się trudu wychowania małoletnich dzieci. Również rodzina zdeintegrowana lub prawidłowo funkcjonująca, ale z pewnymi brakami w poziomie funkcjonowania małżeńskiego, będzie przyczyniała się do powstawania poczucia osamotnienia jej członków. Szybko rozwijająca się technologia dostępna praktycznie od ręki, pęd życia codziennego, pogoń za wartościami materialnymi, szeroka dostępność do mediów społecznościowych, komunikatorów prowadzą niejednokrotnie do osłabienia więzi i relacji interpersonalnych. Sam proces wychowania młodego pokolenia znacząco różni się od modelu wychowania sprzed dekady. Niezaprzeczalnym jest, że wspieranie rodziny, jako podstawowej jednostki socjalizacji, jest zadaniem istotnym i niezwykle wymagającym, jednakże należy pamiętać, że jest to zadanie szczególnie ważne dla organizacji pracujących z rodzinami, aby zapewnić stabilizację społeczną, a wszelkie działania dostosować do aktualnych trendów społecznych.

2.2. Formy wspierania rodziny z poziomu Gminy

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej wspieranie rodziny jest zespołem planowanych działań, które mają na celu doprowadzenie do tego, aby rodziny przeżywające trudności w realizacji funkcji opiekuńczo- wychowawczej, przy odpowiednim wsparciu, ponownie odzyskały zdolność do pełnienia wyżej wspomnianej funkcji. Natomiast system pieczy zastępczej definiuje się jako zespół, osób, działań i instytucji, które mają na celu zapewnienie tymczasowej opieki oraz wychowania małoletnim w przypadkach kiedy nie mogą zapewnić im tego rodzice.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej nakłada szereg zadań na jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej. Podmioty realizujące te zadania muszą ściśle ze sobą współpracować oraz angażować w proces wspierania rodzin z trudnościami m.in. środowiska lokalne oraz inne instytucje jak oświata, kościoły, związki wyznaniowe czy organizacje społeczne. Niezmiernie istotne jest w tym zakresie zintegrowane działanie skupione na rodzinie przeżywającej trudności.

Na poziomie gminnym istotna jest bezpośrednia praca z rodzinami dysfunkcyjnymi uwzględniająca zaspokojenie ich codziennych potrzeb tak aby przywrócić jej zdolność wypełnienia funkcji opiekuńczo- wychowawczej- tutaj działania koncentrują się na działaniach profilaktycznych i wspierających.

W zakresie funkcjonowania gmin ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jako zadania własne w tym zakresie wskazuje na następujące zadania:

1. opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
2. tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
3. tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa;
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających;
 - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
4. finansowanie:
 - a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;

- b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2, ponoszonych przez rodziny wspierające;
 - c) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
 - d) sporządzanie, zgodnie ze wzorami udostępnionymi drogą elektroniczną przez ministra właściwego do spraw rodziny, sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie;
5. prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę należy wykonywanie zadań wynikających z rządowych programów z zakresu wspierania rodziny oraz rządowego programu wspierania rodzin z dziećmi. Gmina realizuje zadania zlecone z zakresu administracji rządowej zgodnie z wytycznymi przekazanymi przez wojewodę.

2.2.1. Asystent rodziny

Na poziomie funkcjonowania Gminy podstawowe formy wspierania rodziny polegają w szczególności na analizowaniu sytuacji rodziny oraz przyczyn kryzysu w rodzinie, wzmocnieniu roli i funkcji rodziny, podniesieniu kompetencji rodzicielskich oraz wzmocnieniu realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Niniejsze działania są prowadzone również w sytuacji czasowego umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej tak, aby umożliwić powrót małoletnich do rodziny biologicznej. Najczęściej działania takie są prowadzone przez asystenta rodziny, który jest wprowadzany w środowiska rodzin przeżywających trudności przez pracownika socjalnego zauważającego taką potrzebę lub na mocy postanowienia Sądu.

Do zadań asystenta rodziny należy w szczególności:

1. opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym;
2. opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej;
3. udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;

4. udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych;
5. udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych;
6. udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi;
7. wspieranie aktywności społecznej rodzin;
8. motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
9. udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;
10. motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych;
11. udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych;
 - a) udzielanie wsparcia dziecku przez towarzyszenie mu podczas posiedzenia albo rozprawy z jego udziałem, o których mowa w art. 76a § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego²;
12. podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
13. prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci;
14. realizacja zadań określonych w ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem"
15. prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną;
16. dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku, i przekazywanie tej oceny podmiotowi, o którym mowa w art. 17 ust. 1;
17. monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną;
18. sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach;
19. współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny;
20. współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą diagnostyczno-pomocową, o których mowa w art. 9a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy

²Na wniosek oskarżonego, który nie ukończył 18 lat, podczas posiedzenia albo rozprawy z jego udziałem może być obecny jego przedstawiciel ustawowy lub osoba, pod której pieczęcią oskarżony pozostaje. Jeśli oskarżony nie posiada przedstawiciela ustawowego lub osoby, pod której pieczęcią pozostaje, albo przewodniczący uznał, że udział tych osób może prowadzić do naruszenia praw lub interesów oskarżonego, jest niecelowy ze względu na jego dobro, uniemożliwia przeprowadzenie posiedzenia albo rozprawy albo utrudnia je w istotny sposób, oskarżony może wskazać inną osobę pełnoletnią. Jeżeli oskarżony nie wskazał takiej osoby lub przewodniczący uznał, że jej obecność może prowadzić do naruszenia praw lub interesów oskarżonego, jest niecelowa ze względu na jego dobro, uniemożliwia przeprowadzenie posiedzenia albo rozprawy albo utrudnia je w istotny sposób, przewodniczący wyznacza asystenta rodziny, o którym mowa w [art. 12](#) ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r. poz. 447, 1700 i 2140 oraz z 2023 r. poz. 403 i 535).

domowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 oraz z 2023 r. poz. 289, 535 i 1606), lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną.

2.2.2. Rodzina wspierająca

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej przewiduje zorganizowanie wsparcia na poziomie działania gminy w formie rodziny wspierającej. Jest to rzadko wykorzystywane narzędzie w pracy z rodzinami borykającymi się z problemami w zakresie pełnienia funkcji opiekuńczo- wychowawczej. Rodzinę wspierającą mogą tworzyć osoby z bezpośredniego otoczenia dziecka (np. sąsiedzi, dziadkowie, krewni, znajomi), które nie były skazane prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo. Zadaniem rodziny wspierającej nie jest wyręczanie, lecz aktywna pomoc w przezwyciężaniu trudnych sytuacji w rodzinach tego wymagających. Formy takiej pomocy mogą być różne, uzależnione od potrzeb oraz zainteresowań.

Działania rodzin wspierających mogą skupiać się na udzielaniu wskazówek dotyczących sprawowania opieki i wychowania dzieci, kształtowania i wypełniania podstawowych ról społecznych, organizacji czasu rodziny, w tym czasu wolnego, pomocy w nauce, racjonalnego gospodarowania budżetem domowym czy prowadzenia gospodarstwa domowego. Najistotniejsze jest tutaj to, że rodzina wspierająca nie otrzymuje wynagrodzenia, ale może otrzymywać zwrot niektórych kosztów związanych z udzielaniem wsparcia, np. zwrot za bilety do kina czy zakupione pomoce edukacyjne.

Rodzinę wspierającą ustanawia się po uzyskaniu pozytywnej opinii kierownika ośrodka pomocy społecznej na podstawie przeprowadzonego przez pracownika socjalnego wywiadu środowiskowego.

3. Wspieranie rodziny jako zadanie powiatu

Działania na rzecz wsparcia rodziny o zasięgu ponadgminnym realizowane są przez powiat, a do jego głównych zadań własnych wynikających z zapisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej należy:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi plan rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej, plan ograniczania liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz limit rodzin zastępczych zawodowych na dany rok kalendarzowy, uwzględniający założenia wynikające z planu rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej, konieczność zapewnienia dzieciom z terenu powiatu rodzinnej pieczy zastępczej oraz ograniczanie liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej;
- 2) zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych;
- 3) organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia;
- 4) tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych;
- 5) prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym;
- 6) organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego;
- 7) organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania:
 - a) grup wsparcia,
 - b) specjalistycznego poradnictwa;
- 8) wyznaczanie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej;
- 9) zapewnienie przeprowadzenia przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku niezbędnych badań lekarskich;

- 10) wprowadzanie danych do rejestru, o którym mowa w art. 38d ust. 1, ich aktualizacja i usuwanie;
- 11) kompletowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej albo centrum usług społecznych dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka;
- 12) finansowanie:
 - a) świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych, na jego terenie lub na terenie innego powiatu,
 - b) pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne,
 - c) szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego oraz szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego;
- 13) sporządzanie, zgodnie ze wzorami udostępnionymi drogą elektroniczną przez ministra właściwego do spraw rodziny, sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3, w terminie do dnia 31 stycznia danego roku - za okres od dnia 1 lipca do dnia 31 grudnia poprzedniego roku, do dnia 31 lipca danego roku - za okres od dnia 1 stycznia do dnia 30 czerwca danego roku;
- 14) przekazywanie do biura informacji gospodarczej informacji, o której mowa w art. 193 ust. 8.

Pieczą zastępczą prowadzona jest w następujących formach:

- a) rodzinna pieczę zastępcza tj. rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka;
- b) instytucjonalna pieczę zastępcza tj. placówki opiekuńczo- wychowawcze, regionalne placówki opiekuńczo- terapeutyczne, interwencyjne ośrodki adopcyjne.

3.1. Rodzinna piecza zastępcza

Rodzina zastępcze mają za zadanie zapewnienie dziecku opieki i wychowania w warunkach zbliżonych do warunków rodzinnych, ustawodawca założył, że do tego typu rodzin trafiać będą dzieci do ukończenia 10. roku życia.

Wśród rodzin zastępczych wyróżnia się:

- 1) Rodziny zastępcze spokrewnione- jak sama nazwa wskazuje tworzone są przez osoby spokrewnione np. rodzeństwo dziecka, dziadków, pradziadków;
- 2) Niezawodowe rodziny zastępcze- tworzone przez małżonków bądź osoby niebędące wstępnymi lub rodzeństwem dzieci np. spowinowaceni, osoby niespokrewnione;
- 3) Zawodowa rodzina zastępcza- rodzina zastępcza, z którą starosta zawiera umowę o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej; tworzą ją małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, niebędący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka;
- 4) Rodzina zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego- ma charakter interwencyjny, dziecko przebywa w niej do 4 miesięcy, w uzasadnionych przypadkach okres ten może być przedłużony do momentu rozstrzygnięcia sytuacji prawnej dziecka;
- 5) Zawodowa specjalistyczna rodzina zastępcza- przebywają w niej dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności lub te, które mają kłopoty w funkcjonowaniu społecznym. Są umieszczane w rodzinie zastępczej na podstawie ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich, trafiają tam także małoletnie matki z dziećmi.

Rodzinne domy dziecka- to miejsce, w którym może przebywać nie więcej niż ośmioro dzieci. Z osobą prowadzącą rodzinny dom dziecka starosta zawiera umowę o świadczenie usług, z tytułu której przysługuje stałe wynagrodzenie miesięczne.

W ramach funkcjonowania rodzinnych domów dziecka oraz rodzin zastępczych możliwe jest wsparcie koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, do którego zadań należy w szczególności:

- 1) udzielanie pomocy rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinne domy dziecka w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej;
- 2) przygotowanie, we współpracy z odpowiednio rodziną zastępczą lub prowadzącym rodzinny dom dziecka oraz asystentem rodziny, a w przypadku gdy rodzinie dziecka nie został przydzielony asystent rodziny - we współpracy z podmiotem organizującym pracę z rodziną, planu pomocy dziecku;

- 3) pomoc rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka w nawiązaniu wzajemnego kontaktu;
- 4) zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym psychologicznej, reedukacyjnej i rehabilitacyjnej;
- 5) zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających;
- 6) udzielanie wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnych form pieczy zastępczej;
- 7) przedstawianie corocznego sprawozdania z efektów pracy organizatorowi rodzinnej pieczy zastępczej.

Koordinator rodzinnej pieczy zastępczej może koordynować działania w maksymalnie 15 rodzinach zastępczych lub rodzinnych domach dziecka.

3.2. Instytucjonalna piecza zastępcza

Głównym realizatorem instytucjonalnej pieczy zastępczej są placówki opiekuńczo-wychowawcze, które są prowadzone przez powiat lub podmiot, któremu powiat zleci realizację tego zadania. Zadaniem takiej placówki jest zapewnienie dziecku całodobowej opieki i wychowania oraz zaspokojenie niezbędnych potrzeb, zwłaszcza emocjonalnych, rozwojowych i zdrowotnych, przygotowanie planu pomocy dziecku, umożliwienie kontaktów dziecka z rodzicami i osobami bliskimi, podejmowanie działań w celu powrotu do rodziny biologicznej, zapewnienie dostępu do kształcenia, objęcie działaniami terapeutycznymi, oraz zapewnienie korzystania ze świadczeń zdrowotnych.

W zakresie prowadzenia placówek opiekuńczo-wychowawczych wyróżnia się placówki typu:

1. socjalizacyjnego
2. interwencyjnego
3. specjalistyczno- terapeutycznego;
4. rodzinnego.

Jednym z zadań dla gmin w oparciu o ustawę wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej jest partycypowanie w opłatach ponoszonych przez powiat związanych z pobytem dziecka w pieczy zastępczej, i tak gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go w pieczy zastępczej, ponosi koszty w wysokości:

- 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w pierwszym roku jego pobytu w pieczy;
- 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w drugim roku jego pobytu w pieczy;
- 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w trzecim roku oraz kolejnych latach pobytu w pieczy.

4. Diagnoza społeczna Gminy Świecie w zakresie wspierania rodziny

4.1. Pomoc społeczna

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Podstawowym zadaniem pomocy społecznej jest wspieranie rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenie niezbędnych potrzeb bytowych oraz zapewnienie godnych warunków do życia.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Świeciu jako realizator wyżej wspomnianych celów podejmuje szereg działań zmierzających do poprawy jakości życia mieszkańców Gminy Świecie skupia swoje działania na najsłabszych grupach społecznych tj. seniorach oraz dzieciach, których funkcjonowanie jest zależne od tego w jaki sposób realizowana jest funkcja opiekuńczo- wychowawcza w ich rodzinie.

Rodziny borykające się z licznymi problemami jak niepełnosprawność, bezrobocie, długotrwała chorobą mogą uzyskać wsparcie w formie pomocy finansowej jak zasiłek celowy, zasiłki okresowy, zasiłek stały czy niefinansowej jak pomoc w formie usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych, schronienia, zapewnienia usług opiekuńczych w mieszkaniach wspomaganych i innych przewidzianych w ustawie. Dane dotyczące rodzin korzystających z pomocy społecznej zostały przedstawione poniżej:

Tabela 1: Dane dotyczące rodzin korzystających z pomocy społecznej (pomoc finansowa)

Rok	2022	2023	2024 (stan na dzień 31.10.2024)
Ilość rodzin objętych pomocą społeczną ogółem, w tym:	1048	1039	1071
ilość rodzin wielodzietnych objętych pomocą społeczną (3 dzieci i więcej)	101	95	92
ilość rodzin niepełnych	157	153	120
ilość rodzin borykających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi	161	142	117

Źródło: opracowanie własne

W zakresie wspierania rodzin dotkniętych trudnościami w realizacji funkcji opiekuńczo- wychowawczej istotnym jest uzyskanie wsparcia adekwatnego do potrzeb i zaistniałych problemów. Jednym z pierwszych elementów wspierania takich rodzin jest objęcie pomocą w formie asystentury rodziny. W Ośrodku Pomocy Społecznej zatrudnionych jest 3 asystentów rodzin, którzy każdego dnia wspierają rodziny w pokonywaniu pojawiających się trudności w wychowaniu dzieci. Praca asystentów rodzin ściśle wiąże się z prowadzoną w rodzinie pracą socjalną oraz bardzo często wsparciem psychologicznym, który jest nieodzownym elementem dokonania rzetelnej diagnozy źródła problemów oraz podejmowaniem działań adekwatnych do skali problemu i możliwości rodziny. Dane dotyczące rodzin objętych wsparciem asystenta rodzin oraz psychologa zostały zawarte poniżej.

Tabela 2: Dane dotyczące rodzin objętych pomocą psychologiczną oraz asystenturą rodziny

Rok	2022	2023	2024 (stan na dzień 31.10.2024)
Asystenci rodziny			
Ilość rodzin objętych wsparciem asystentów rodzin ogółem	41	34	38
Ilość rodzin wielodzietnych objętych wsparciem asystentów rodzin	28	20	25
Ilość rodzin objętych wsparciem asystentów rodzin na mocy orzeczenia sądu	16	16	17
Psycholog			
Ilość rodzin objętych pomocą psychologiczną ogółem	25	24	30
Ilość rodzin wielodzietnych objętych pomocą psychologiczną	11	8	12
Ilość rodzin objętych pomocą psychologiczną na mocy orzeczenia sądu	0	0	0

Źródło: opracowanie własne

W roku 2024 aby w maksymalnym stopniu zniwelować pojawiające się w rodzinach trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo- wychowawczej zatrudniono specjalistę pracy z

rodziną, który dodatkowo wspiera rodziny przeżywające trudności w formie wsparcia terapeutyczno- pedagogicznego. Ponadto na terenie Gminy Świecie realizowane są następujące formy wsparcia specjalistycznego:

- spotkania ze specjalistami w ramach projektów socjalnych (m.in. psycholog, logopeda, spotkania o charakterze edukacyjnym)
- zajęcia w świetlicy Profilaktyczno-Wychowawczej „Gniazdo” w Świeciu, która swoim działaniem obejmuje oddziały w 6 punktach: 2 świetlice działają na terenach wiejskich, 4 świetlice na terenie miejskim. Świetlice funkcjonują codziennie.
- zajęcia dzienne w świetlicy „Dziupla” prowadzonej przez Stowarzyszenie Osób Bezrobotnych w Świeciu, która jest dofinansowywana przez Gminę Świecie w ramach konkursu na realizację zadania publicznego dotyczącego działań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych; Świetlica funkcjonuje od poniedziałku do piątku w godzinach 11:00-17:00;
- terapeuta uzależnień oraz psycholog dziecięcy, którzy pełnią dyżury w Ośrodku Pomocy Społecznej w Świeciu raz w tygodniu z ramienia Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Świeciu;
- spotkania ze specjalistami w celu wzmacniania funkcji rodziny w ramach funkcjonującego w Świeciu punktu Specjalistycznej Poradni Rodzinnej „Nadzieja” przy ul. Słowackiego 16, którego działanie jest dofinansowywane przez Gminę Świecie w ramach konkursu na realizację zadania publicznego dotyczącego działań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. W ramach funkcjonowania Poradni rodziny mogą skorzystać z bezpłatnej pomocy terapeutów, psychologa oraz porad prawnych.

Tabela 3: Dane dotyczące dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej

Rok	Liczba dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej	Liczba dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej			
		Rodziny spokrewnione	Niezawodowe rodziny zastępcze	Zawodowe rodziny zastępcze	Rodzinne domy dziecka
2022	25	16	15	5	8
2023	22	15	14	9	4
2024 (stan na 31.10.2024)	20	20	7	15	4

Źródło: opracowanie własne

Jak wspomniano wcześniej obowiązkiem gminy jest częściowe ponoszenie kosztów przeznaczonych na opiekę i wychowanie dziecka w wysokości

- 10% - w pierwszym roku jego pobytu w pieczy;
- 30% - w drugim roku jego pobytu w pieczy;
- 50% - dziecka w trzecim roku oraz kolejnych latach pobytu w pieczy.

W związku z powyższym w latach 2022 gmina poniosła koszty związane z przebywaniem dzieci w pieczy zastępczej w kwocie 821.741,32 zł, w roku 2023 w kwocie 1.091.517,59 zł, w roku 2024 w kwocie 992.305,05 zł (stan na dzień 31.10.2024)

W zakresie prawidłowości realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świeciu prowadzi ścisłą współpracę z:

- Komendą Powiatową Policji w Świeciu;
- Sądem Rejonowym w Świeciu, III Wydział Rodzinny i Nieletnich tj. kuratorami sądowymi;
- pedagogami, dyrektorami, psychologami bądź wychowawcami placówek oświatowych, do których uczęszczają dzieci;
- Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Przedstawicielami służby zdrowia- pielęgniarka środowiskowa, lekarze.

W sytuacjach szczególnie trudnych Ośrodek Pomocy Społecznej prowadzi zespoły multiprofesjonalne tzn. organizuje spotkania specjalistów pracujących w danej rodzinie, którzy co jakiś czas spotykają się z rodziną w siedzibie Ośrodka, aby ustalić plan pomocy rodzinie, w tym dziecka, monitoruje jego realizację, podejmuje działania pomocowe adekwatne do sytuacji rodziny bądź modyfikuje działania już realizowane.

W przypadku zaistnienia sytuacji zagrażających zdrowiu i życiu małoletnich pracownik socjalny podejmuje działania związane z interwencyjnym zabezpieczeniem dzieci oraz niezwłocznie zawiadamia Sąd Rodzinny. Ponadto w celach profilaktycznych i edukacyjnych rodziny będące w kryzysie są zapraszane na warsztaty rozwijające kompetencje rodzicielskie prowadzone przez specjalistów w ramach projektów socjalnych.

4.2. Przeciwdziałanie przemocy domowej

Przemoc to wymierzone i celowe zachowania zmierzające do zaszkodzenia drugiemu człowiekowi, to działanie przybierające destruktywny charakter. Określana jest przeważnie jako intencjonalne użycie przewagi siły w celu wyrządzenie krzywdy osobie słabszej lub zależnej. Do najczęściej stosowanych form przemocy zalicza się przemoc fizyczną, przemoc psychiczną, przemoc ekonomiczną, zaniedbania. Bardzo często świadkami przemocy są dzieci, które w kontekście zmian ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej są traktowane również jako osoby doznające przemocy bowiem sam fakt bycia obecnym podczas aktów przemocy stanowi naruszenie integralnej osobowości małoletniego dziecka jako osoby z natury niewinnej i nie nacechowanej złymi intencjami. We współczesnym świecie zjawisko przemocy jest coraz częściej spotykane nie tylko w tzw. rodzinach „patologicznych”, ale dotyczy także rodzin wysoko funkcjonujących. Skala zjawiska przemocy jest tak wysoka, że można by ją uznać za swoistego rodzaju tendencję społeczną oczywiście w kontekście jak najbardziej negatywnym. Przeciwdziałanie zjawisku przemocy domowej staje się wyzwaniem dla wielu jednostek działających w obszarze pracy z rodziną i wymaga skutecznego i szybkiego wyciągnięcia sankcji wobec osób posuwających się do stosowania wszelkiego rodzaju przemocy, a w szczególności w odniesieniu do małoletnich dzieci.

W ostatnich latach bardzo dużo mówi się o przeciwdziałaniu przemocy domowej, a w szczególności o zapobieganiu krzywdzenia dzieci, które są całkowicie zależne od osób dorosłych oraz podejmuje się liczne zmiany w prawie tak, aby zapewnić im skuteczną ochronę.

W Gminie Świecie w ramach działań na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej od 2011 roku funkcjonuje Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej, który funkcjonuje w siedzibie Ośrodka Pomocy Społecznej w Świeciu. W skład zespołu wchodzi przedstawiciele następujących jednostek:

- Ośrodka Pomocy Społecznej w Świeciu;
- Reprezentant organizacji pozarządowych w Świeciu;
- Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Świeciu;
- Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Świeciu;
- Ośrodka Oświaty i Wychowania w Świeciu;
- Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Świeciu;
- Komendy Powiatowej Policji w Świeciu;
- Miejsko-Gminnej Przychodni w Świeciu;
- koordynatora Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Świeciu.

Ponadto w ramach porozumienia Ośrodek współpracuje z „Niebieską Linia” dzięki, której osoby mogą korzystać z telefonu interwencyjno-informacyjnego, gdzie mogą uzyskać wiele informacji oraz porad związanych z przewyższaniem sytuacji kryzysowych.

W ciągu ostatniego roku zauważa się wzrost liczby rodzin borykających się z problemem przemocy domowej czego przejawem jest rosnąca ilość wszczynanych procedur „Niebieska karta”. Nadmienić należy także, że wiele z rodzin dotkniętych zjawiskiem przemocy domowej pochodzi spoza tzw. „systemu pomocy społecznej”, a przemoc w tych rodzinach zazwyczaj ma inny charakter oraz inne podłoże np. przemoc ekonomiczna, zaniedbania emocjonalne wobec dzieci, przemoc psychiczna. Natomiast w rodzinach znanych już w systemie pomocy społecznej przemoc przybiera trochę inne oblicze bowiem najczęściej jest to przemoc fizyczna, psychiczna, zaniedbania w zakresie zaspokojenia niezbędnych potrzeb bytowych jak zaniedbania zdrowotne, higieniczne, żywieniowe, edukacyjne ale również zaniedbania emocjonalne.

Tabela 4: Dane dotyczące rodzin objętych procedurą „Niebieska karta”

Rok	2022	2023	2024 (stan na dzień 31.10.204)
Ilość wszczętych procedur NK w rodzinach objętych systemem pomocy społecznej	57	43	54
Ilość wszczętych procedur NK w rodzinach poza systemem pomocy społecznej	16	22	21
Ilość wszczętych procedur NK, gdzie jako osoby doznające przemocy wskazano dzieci	18	13	39

Źródło: opracowanie własne

Ośrodek Pomocy Społecznej w Świeciu prowadzi liczne działania profilaktyczne i informacyjne związane z przeciwdziałaniem przemocy domowej, organizuje szkolenia dla osób zaangażowanych w bezpośrednią pracę z rodziną jak pedagodzy, kuratorzy, policjanci, prowadzi oraz upowszechnia informacje na temat kampanii ogólnopolskich związanych z przeciwdziałaniem przemocy. Ponadto w Ośrodku zatrudnionych jest 2 psychologów, którzy są do dyspozycji osób znajdujących się w kryzysie i potrzebujących natychmiastowego wsparcia psychologicznego oraz dla tych, którzy potrzebują systematycznej terapii psychologicznej. Odpowiadając jednocześnie na

bardzo duże zapotrzebowanie na usługi specjalistycznego wsparcia dla rodzin w 2024 roku zatrudniono specjalistę pracy z rodziną, który ściśle współpracuje z asystentami rodziny, pracownikami socjalnymi, psychologami w celu poprawy funkcjonowania rodzin dysfunkcyjnych oraz dotkniętych zjawiskiem przemocy.

5. Adresaci Programu

Niniejszy Program jest skierowany głównie do rodzin mających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo- wychowawczej ale również do rodzin, którym władza rodzicielska została ograniczona lub których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej. Ponadto Gminny Program Wspierana Rodziny w Gminie Świecie skierowany jest do rodzin zagrożonych lub już dotkniętych przemocą domową lub uzależnieniami.

6. Realizatorzy Programu

Ośrodek Pomocy Społecznej w Świeciu pełni funkcję koordynatora działań wynikających z Programu a wszelkie zaplanowanie w nim przedsięwzięcia realizuje przy współpracy z następującymi instytucjami:

1. Urząd Miasta Świecie,
2. Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
3. Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej,
4. Komenda Powiatowej Policji,
5. Placówki oświatowe i kulturalne,
6. Placówki służby zdrowia (pielęgniarki środowiskowe, lekarze),
7. Powiatowe Centrum Pomocy Rodziny,
8. Organizacje pozarządowe i kościoły.

7. Cel główny i cele szczegółowe Programu

Cel główny:

Tworzenie warunków do wychowywania dzieci w środowisku biologicznej rodziny oraz wspierania rodzin dysfunkcyjnych w prawidłowym wypełnianiu obowiązków opiekuńczo-wychowawczych.

Cele szczegółowe:

- 1) zapewnienie rodzinom, a w szczególności małoletnim dzieciom, specjalistycznego wsparcia i poradnictwa, a także szybkiej i skutecznej interwencji w przypadku zaistnienia sytuacji kryzysowej w tym przemocy domowej;
- 2) współpraca ze społecznością lokalną, organizacjami pozarządowymi, podmiotami ekonomii społecznej w celu zwiększenia świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy i sposobów radzenia sobie z problemem
- 3) Podnoszenie kwalifikacji zawodowych w zakresie prowadzenia skutecznej interwencji, doskonalenia metod pracy z rodziną, w tym z rodziną dotkniętą problemami uzależnień
- 4) stworzenie mieszkań treningowych dla matek/ojców z dziećmi dotkniętymi sytuacją kryzysową oraz zapewnienie specjalistycznego wsparcia i terapii mających na celu jak najszybszy powrót do prawidłowego funkcjonowania w życiu społecznym.

Tabela 5: Harmonogram realizacji Programu:

1. Zapewnienie rodzinom, a w szczególności małoletnim dzieciom, specjalistycznego wsparcia i poradnictwa, a także szybkiej i skutecznej interwencji w przypadku zaistnienia sytuacji kryzysowych, w tym przemocy domowej			
DZIAŁANIA	REALIZATORZY I PARTNERZY	WSKAŹNIKI	TERMIN REALIZACJI
Tworzenie wsparcia dla dziecka i rodziny psychologicznego, terapeutycznego ds. uzależnień, oraz profesjonalnej pomocy asystenta rodziny.	Ośrodek Pomocy Społecznej w Świeciu (OPS) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Świeciu (PCPR)	Liczba rodzin i osób objętych asystenturą, Liczba rodzin, osób objęta wsparciem psychologa, pedagoga, terapeuty.	2025-2027
Podniesienie kompetencji wychowawczych poprzez udział w zajęciach edukacyjnych, profilaktycznych.	OPS PCPR Placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, Urząd Miejski	Liczba dzieci i rodziców, którzy podnieśli kompetencje. Liczba specjalistycznych konsultacji i porad, liczba dzieci i rodziców biorących udział w warsztatach edukacyjnych i profilaktycznych.	2025-2027
Udzielania świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej.	OPS	Liczba przyznanych świadczeń pieniężnych. Liczba rodzin, które korzystają ze wsparcia pieniężnego. Rodzaje przyznanych świadczeń. Liczba oddłużonych mieszkań i podpisanych kontraktów w związku z przyznaniem tej pomocy.	2025-2027

		Liczba osób objętych programem oddłużenia.	
Udzielenie świadczeń z dodatkami rodzinnymi, opiekuńczymi, alimentacyjnym z obszaru polityki społecznej.	OPS	Liczba rodzin z dziećmi korzystających z tej formy pomocy. Rodzaje świadczeń ich wartość i liczba	2025-2027
Pomoc materialna w postaci świadczenia rodzicielskiego.	OPS	Liczba osób korzystających ze świadczenia. Wartość przyznanej pomocy.	2025-2027
Zapewnienie pomocy w formie Specjalistycznych Usług Opiekuńczych dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi	OPS Organizacje pozarządowe i kościelne. Podmioty ekonomii społecznej	Liczba dzieci i rodzin objętych tą formą pomocy. Liczba świadczonych usług specjalistycznych. Rodzaj świadczonych usług. Liczba osób świadczących usługi. Wartość wydatku związanego z wykonaniem zadania.	2025-2027
Realizacja programu „Opieka wychnieniowa”.	OPS PCPR	Liczba dzieci i rodzin objętych Programem.	2025-2027
Pomoc materialna dla dzieci i młodzieży na podstawie ustawy o oświacie.	OPS Ośrodek Oświaty i Wychowania, placówki oświatowe	Liczba rodzin objętych wsparciem Wydatek związany z realizacją tego zadania.	2025-2027
2. Współpraca ze społecznością lokalną, organizacjami pozarządowymi, podmiotami ekonomii społecznej, jednostkami samorządowymi w celu zwiększenia świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy i sposobów radzenia sobie z problemem.			
DZIAŁANIA	REALIZATORZY I PARTNERZY	WSKAŹNIKI	TERMIN REALIZACJI
Organizacja konkursów plastycznych, literackich, na spot filmowy dla dzieci i młodzieży z niską samoocena	OPS PCR Komenda Powiatowa Policji Wydział ds. Nieletnich i Patologii, Pedagodzy prowadzący zajęcia z elementami socjoterapii w placówkach wsparcia dziennego, Oświata, Urząd Miejski, w Świeciu Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,	Liczba Dzieci i młodzieży uczestniczących w konkursach, Liczba zorganizowanych konkursów.	2025-2027
Warsztaty psychologiczne o tematyce radzenia sobie w sytuacjach konfliktu	OPS PCPR, Komenda Powiatowa Policji Wydział ds. Nieletnich i Patologii, Pedagodzy prowadzący zajęcia z elementami socjoterapii w placówkach wsparcia dziennego, Oświata, Urząd Miejski, w Świeciu Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przedstawiciele organizacji pozarządowych	Liczba dzieci biorących udział w warsztatach Liczba rodzin biorących udział w warsztatach Liczba warsztatów zorganizowanych	2025-2027
Podejmowane i promowanie działań związanych z uświadomieniem społeczeństwa na temat przemocy w działania edukacyjne, profilaktyczne	OPS PCPR Ośrodek Oświaty i Wychowania, placówki oświatowe	Liczba szkoleń i warsztatów Liczba uczestników Liczba zorganizowanych eventów edukacyjnych Liczba uczestników eventów	2025-2027

Poszerzenie wsparcia rodzin z trudnościami o rodziny wspierające, kampania informacyjna na temat rodzin wspierających	OPS	Liczba zawartych umów Liczba rodzin, które objęto wsparciem rodziny wspierającej	2025-2027
3. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych w zakresie prowadzenia skutecznej interwencji, doskonalenia metod pracy z rodziną, w tym z rodziną dotkniętą problemami uzależnień.			
DZIAŁANIA	REALIZATORZY I PARTNERZY	WSKAŹNIKI	TERMIN REALIZACJI
Wdrożenie systemu wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio w pracę z rodziną poprzez superwizje, coaching, doradztwo	OPS PCPR Ośrodek Oświaty i Wychowania, placówki oświatowe Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przedstawiciele organizacji pozarządowych, Pedagodzy prowadzący zajęcia z elementami socjoterapii w placówkach wsparcia dziennego	Liczba zorganizowanych superwizji, spotkań doradczych Liczba uczestników, Liczba szkoleń i konferencji	2025-2027
4. Stworzenie mieszkań treningowych dla matek/ojców z dziećmi dotkniętymi sytuacją kryzysową oraz zapewnienie specjalistycznego wsparcia i terapii mających na celu jak najszybszy powrót do prawidłowego funkcjonowania w życiu społecznym.			
DZIAŁANIA	REALIZATORZY I PARTNERZY	WSKAŹNIKI	TERMIN REALIZACJI
Poszerzenie oferty pomocowej dla rodzin zagrożonych sytuacją kryzysową	Ośrodek Pomocy Społecznej w Świeciu, Komenda Powiatowa Policji Wydział ds. Nieletnich i Patologii, Pielęgniarka środowiskowa, Pedagog szkolny, Urząd Miejski, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przedstawiciele organizacji pozarządowych	Liczba osób korzystających ze specjalistycznego wsparcia, Liczba pogadanek przeprowadzonych przez Policję, Liczba spotkań prewencyjnych, Liczba warsztatów profilaktycznych, Liczba interwencji podejmowanych przez policję, Liczba interwencji podejmowanych przez pielęgniarkę środowiskową, Liczba interwencji podejmowanych przez pracowników socjalnych, Liczba udzielonego wsparcia przez pedagoga, psychologów	2025-2027
Poszerzenie specjalistycznego wsparcia dla rodzin dotkniętych sytuacją kryzysową w formie wsparcia psychologicznego, terapeutycznego, mediacyjnego, profesjonalnej pomocy asystenta rodziny.	OPS PCPR Urząd Miejski, Przedstawiciele organizacji pozarządowych Ośrodek Pomocy Społecznej w Świeciu, Komenda Powiatowa Policji Wydział ds. Nieletnich i Patologii, Pielęgniarka środowiskowa, Pedagog szkolny,	Liczba punktów świadczących specjalistyczną pomoc Liczba rodzin korzystających z pomocy specjalistycznej Liczba rodzin objętych asystenturą rodziny i terapią psychologiczną	2025-2027

	Urząd Miejski, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przedstawiciele organizacji pozarządowej		
--	---	--	--

Źródło: opracowanie własne

8. Przewidywane efekty realizacji Programu

Przewidywanym efektem realizowanego programu jest przede wszystkim umocnienie prawidłowych wzorców funkcjonowania rodziny w społeczeństwie. Coraz częściej dostrzegamy zaburzone relacje rodzinne, celem programu jest ukazanie rodzinom dotkniętych problemami opiekuńczo- wychowawczymi właściwego modelu funkcjonowania rodziny, tj. jak spędzać czas wolny z dziećmi, w jaki sposób rozwiązywać pojawiające się problemy, jak rozmawiać z dziećmi o sprawach trudnych, a przede wszystkim jak i gdzie skutecznie szukać wsparcia oraz doradztwa specjalistów. Istotnym efektem programu jest także zbudowanie skutecznego oraz zintegrowanego systemu wsparcia dla rodzin i młodzieży, szybkiej i skutecznej reakcji na pojawiające się trudności tak, aby świadczona pomoc była natychmiastowa oraz adekwatna do sytuacji. Kolejnym przewidywanym efektem realizacji programu jest uwrażliwienie społeczności lokalnej na temat zjawiska przemocy, a przede wszystkim na sytuacje krzywdzenia dzieci poprzez rozpowszechnianie tego czym jest przemoc, jakie są jej przejawy, jak na nią reagować oraz gdzie szukać odpowiedniej pomocy.

9. Źródła finansowania

- 1) Środki własne Gminy zaplanowane na dany rok budżetowy na realizację Gminnego Programu Wspierania Rodziny
- 2) Dotacje z budżety państwa.
- 3) Środki ze źródeł zewnętrznych ukierunkowanych na wsparcie rodzin i dzieci, sponsorzy.

10. Spis tabel

Tabela 1: Dane dotyczące rodzin korzystających z pomocy społecznej (pomoc finansowa).....	- 17 -
Tabela 2: Dane dotyczące rodzin objętych pomocą psychologiczną oraz asystenturą rodziny.....	- 18 -
Tabela 3: Dane dotyczące dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej	- 19 -
Tabela 4: Dane dotyczące rodzin objętych procedurą „Niebieska karta”	- 22 -
Tabela 5: Harmonogram realizacji Programu:	- 24 -